

5. Спанатій Л. С. Гончарна лексика в говорах української мови: Дис. ... канд. філолог. наук. – Миколаїв, 1997. – 216 с.

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ ДЖЕРЕЛ

ЕСУМ Мельничук О. С. Етимологічний словник української мови: В 7 т. / Редкол. О. С. Мельничук (голов. ред.) та ін. – К.: Наукова думка, 1982 – 2006. – Т. 1–5.

СУМ Словник української мови: В 11 т. – К.: Наукова думка, 1970 – 1980. – Т. 1–11.

Анна Кравцова,
студентка 6 курсу
ННІ філології та журналістики
ЖДУ імені Івана Франка.
Науковий керівник: **Г. І. Гримашевич,**
кандидат філологічних наук, доцент.

НАЗВИ ЗАКЛАДІВ КУЛЬТУРИ, МИСТЕЦТВА ТА ВІДПОЧИНКУ МІСТА ЖИТОМИРА

У статті проаналізовано специфіку лексичної та структурної організації однієї з груп ергонімів – назви закладів культури, мистецтва та відпочинку м. Житомира

Ергоніми, до яких традиційно відносять назви суб'єктів господарської діяльності, в ономастиці становлять окрему групу, котра з кожним роком в Україні набуває все більшого резонансу, саме тому багато вчених приділяють неабияку увагу проблемі ергонімії власних міст. Зокрема, різноманітні проблеми ергонімії як частини ономастики порушували такі ономасти, як Г. В. Зимовець [3], Н. В. Подольська [6]. Ергоніми окремих регіонів України з позиції мотиваційних моделей, способів їхнього утворення та особливостей функціонування розглянуто в працях О. О. Белея [1], Н. В. Кутузи [4], Н. М. Лесовець [5], Л. Н. Соколової [7], М. М. Цілини [8], С. О. Шестакової [9], Ю. Ю. Горожанова [2].

Мета публікації – проаналізувати структурно-семантичні особливості назв закладів культури, мистецтва та відпочинку м. Житомира.

Специфіку лексичної та структурної організації назв закладів культури, мистецтва та відпочинку м. Житомира розглянуто за таким їх поділом: 1) найменування книгозбірень; 2) назви музеїв; 3) назви будинків культури м. Житомира; 4) назви кінотеатрів м. Житомира; 5) назви житомирських театрів, студій і філармоній.

1. Найменування книгозбірень. Назви книгозбірень міста Житомира – складені багатослівні найменування. Ще одна специфічна ознака ергонімів цього типу – наявність антропонімного імені-посвяти у складі більшості з цих назв. Найбільш частотними серед таких найменувань є ергоніми, у яких антропонімий складник – прізвище й ініціали або псевдоніми відомих

українських письменників, поетів: *"Житомирська обласна універсальна бібліотека ім. Олега Ольжича", "Бібліотека Житомирського державного університету імені Івана Франка"*.

Найчастіше найменування цієї підгрупи представлено такими багатокомпонентними структурними моделями:

1. Прикметник із локальною назвою + прикметник "обласна" + іменник з обмежувальною ознакою + номенклатурний термін "бібліотека": *"Житомирська обласна бібліотека для юнацтва", "Житомирська обласна бібліотека для дітей"*.

2. Прикметник із локальною ознакою + прикметник "обласна" + прикметник зі спеціалізованою ознакою + номенклатурний термін "бібліотека": *"Житомирська обласна наукова медична бібліотека"*.

3. Номенклатурний термін "бібліотека" + номенклатурний термін "філія" + порядковий номер закладу: *"Бібліотека, філія № 1", "Бібліотека, філія № 12", "Бібліотека, філія № 3"*.

2. Назви музеїв. Місто Житомир – батьківщина видатних учених, письменників, композиторів. Із містом пов'язані життя та діяльність багатьох відомих діячів вітчизняної науки й культури. Тут діють такі музеї: історико-краєзнавчий, природи, літературний, історії пожежної охорони, єдиний в Україні Музей історії космонавтики, картинна галерея, літературно-меморіальні музеї, меморіальні будинки-музеї. Усі найменування цієї підгрупи є складеними багатослівними сполуками, що представлено такими найчастотнішими багатокомпонентними структурними моделями:

1. Прикметник із локальною ознакою + прикметник "обласний" + прикметник зі спеціалізованою ознакою + номенклатурний термін "музей": *"Житомирський обласний краєзнавчий музей", "Житомирський обласний літературний музей"*.

2. Іменник-семантичний об'єкт + іменник зі спеціалізованою ознакою: *"Музей природи"*.

3. Іменник-семантичний об'єкт + іменник зі спеціалізованою ознакою + антропонім з іменною ознакою: *"Музей космонавтики імені С. П. Корольова"*.

4. Прикметник зі спеціалізованою ознакою, супроводжувальною ознакою + іменник-семантичний об'єкт + антропонім з іменною ознакою: *"Літературно-меморіальний музей імені В. Г. Короленка"*.

5. Прикметник зі спеціалізованою ознакою + іменник-семантичний об'єкт + іменник із локальною назвою: *"Літературний музей Житомирщини"*.

6. Прикметник зі спеціалізованою ознакою (або без неї), супроводжувальний прикметник + іменник-семантичний об'єкт + антропонімне ім'я-посвята: *"Меморіальний будинок-музей академіка Сергія Корольова"*.

7. Прикметник зі спеціалізованою ознакою + іменник-семантичний об'єкт: *"Історико-краєзнавчий музей"*.

3. Назви будинків культури м. Житомира. Усі ергоніми (2 назви), що представлені найменуваннями будинків культури, – багатослівні сполуки:

1. Одна зі структурних комбінацій таких назв: номенклатурний термін "Палац культури" + назва міста, у якому розташований заклад: *"Палац культури м. Житомира"*.

2. Номенклатурний термін "будинок" + іменник із професійною належністю: *"Будинок офіцерів"*.

4. Назви кінотеатрів м. Житомира. Ергоніми цієї підгрупи представлені трьома найменуваннями. Назва одного з кінотеатрів репрезентована багатослівною сполукою:

1. Номенклатурний термін "кінотеатр" + антропонім з іменною ознакою: *"Кінотеатр імені Івана Франка"*.

2. Номенклатурний термін "кінотеатр" + топонім "Україна": *"Кінотеатр "Україна"*.

3. Номенклатурний термін "кінотеатр" + багатокоренева сполука іншомовного походження: *"Кінотеатр "Мультіплекс"*.

5. Назви житомирських театрів, студій і філармоній. Специфікою назв театрів і студій міста Житомира є те, що вони, подібно до попередньо розглянутих найменувань, є багатослівними ергонімами. У місті функціонують два театри, які представлені такими структурними моделями:

1. Прикметник із локальною ознакою + супроводжувальний прикметник + прикметник зі спеціалізованою ознакою + номенклатурний термін "театр" + антропонім з іменною ознакою: *"Житомирський обласний музично-драматичний театр імені Івана Франка"*.

2. Прикметник із локальною ознакою + супроводжувальний прикметник, який походить від апелятива з галузі освіти і науки "академічний" + номенклатурний термін "театр" + іменник зі спеціалізованою ознакою: *"Житомирський академічний театр ляльок"*.

У місті функціонує низка студій різноманітних напрямків. Найпоширенішими серед усіх типів назв студій м. Житомира є двослівні ергоніми, утворені за схемами "прикметник (або іменник) зі спеціалізованою ознакою" + номенклатурний термін "студія" + переосмислена назва (або без неї): *"Хорова студія "Струмочок"*, *"Художня студія"*. Одна з назв студій створена за такою моделлю: номенклатурний термін "студія" + прикметник зі спеціалізованою ознакою + двослівна переосмислена назва: *"Студія образотворчого мистецтва "Юний художник"*.

У місті Житомирі функціонує одна філармонія, назва якої побудована за такою схемою: "прикметник із локальною назвою + номенклатурний термін "філармонія": *"Житомирська філармонія"*.

Отже, ергоніми на позначення закладів культури, мистецтва та відпочинку мають таку структурно-семантичну специфіку:

1) найменування книгозбірень міста Житомира – складені відантропонімні назви, у яких антропонімний компонент – прізвище й ініціали, псевдонім українських письменників;

2) назви житомирських театрів, студій і філармоній мають таку модель: "прикметник із локальною ознакою + супроводжувальний прикметник +

прикметник зі спеціалізованою ознакою + номенклатурний термін "театр" + антропонім з іменною ознакою (або без неї)".

ЛІТЕРАТУРА

1. Белей О. О. Сучасна українська ергонімія: Власні назви підприємств Закарпаття. – Ужгород, 1999. – 111 с.
2. Горожанов Ю. Ю. Ергоніми міста Луцька: структурно-семантичний аналіз // Наук. вісник Криворізького нац. університету: зб. наук. праць. – Кривий Ріг, 2013. – Вип. 9. / редкол: Ж. В. Колоїз (відп. ред.), П. І. Білоусенко, В. П. Олексенко та ін. – С. 48–52.
3. Зимовець Г. В. Структурно-семантичні особливості ергонімів України // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – 2010. – № 29. – С. 172–176.
4. Кутуза Н. В. Структурно-семантичні моделі ергонімів (на матеріалі ергонімікону м. Одеси): автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. – укр. мова. – Одеса, 2003. – 18 с.
5. Лесовець Н. М. Ергонімія м. Луганська: структурно-семантичний і соціально-функціональний аспекти: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 – укр. мова. – Луганськ, 2007. – 19 с.
6. Подольская Н. В. Словарь русской ономастической терминологии / отв. ред. А. В. Суперанская. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: Наука, 1988. – 189 с.
7. Соколова Л. Н. Типи мотивованості ергонімів (на матеріалі ергонімів м. Києва) // Мовознавство. – 1993. – № 6. – С. 65–69.
8. Цілина М. М. Ергоніми м. Києва: структура, семантика, функціонування: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.10 – українська мова. – К., 2006. – 23 с.
9. Шестакова С. О. Лексико-семантичні інновації у системі сучасної української номінації (на матеріалі ергонімів і прагмонімів): автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Х., 2002. – 17 с.

Яна Кротович,
студентка 5 курсу
ННІ філології та журналістики
ЖДУ імені Івана Франка.
Науковий керівник: **В. М. Мойсієнко,**
доктор філологічних наук, професор.

ПОЛЬСЬКА МОВА МЕШКАНЦІВ СЕЛА БУРТИН В СУЧАСНОМУ ВОЛИНСЬКОМУ ДІАЛЕКТНОМУ ОТОЧЕНІ

У статті проаналізовано фонетичні, морфологічні та лексичні особливості мовлення поляків села Буртин Полонського району Хмельницької області, акцентовано увагу на взаємовпливах двох мовних систем.

Проблема міжмовних контактів як найбільш результативної та масової форми спілкування завжди викликала інтерес дослідників. Оскільки процес